

Läroplan 2020

Pedagogisk omsorg

Barn- och utbildning

TRANÅS
KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Pedagogisk omsorgs värdegrund och uppdrag	3
2. Mål och riktlinjer	4
2.1 Normer och värden	4
2.2 Omsorg, utveckling och lärande	5
2.3 Barns delaktighet och inflytande	6
2.4 Pedagogisk omsorg och hem	7
2.5 Övergång och samverkan	7
2.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling	8
2.7 Enhetschefens ansvar	8

1. Pedagogisk omsorgs värdegrund och uppdrag

Pedagogisk omsorg vilar på demokratins grund. Utbildningen i pedagogisk omsorg ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom pedagogisk omsorg ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.

Pedagogisk omsorg tar emot barn i åldrarna 1-5 år. I pedagogisk omsorg vistas barnen till största delen i en trygg hemmiljö hos en dagbarnvårdare, där barnen lär av varandra och ålderskillnaderna är en tillgång. Pedagogisk omsorg är en verksamhet där barnen lär sig ta hänsyn, ansvar, hjälpa till och utvecklas i socialt samspel både i den lilla gruppen samt i större grupper vid gemensamma aktiviteter i grupplokalen.

En viktig grund för pedagogisk omsorgs verksamhet är vardagspedagogik. Vardagspedagogik är att främja barns utveckling och lärande genom att arbeta och ta tillvara alla moment och aktiviteter som förekommer naturligt i vardagen.

I pedagogisk omsorg präglas verksamheten av leken, då den är den viktigaste metoden för inläring och utveckling. Det är i leken barnen får prova olika roller och använda sina färdigheter i det sociala spelet med andra. Lek ska ha en central plats i utbildningen. För barn är det lek i sig som är viktigt. I lek får barnen möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om sig själva och andra människor. Lek stimulerar fantasi och inlevelse. När dagbarnvårdaren följer eller leder lek på lämpligt sätt, antingen utanför leken eller genom att själva delta, kan faktorer som begränsar leken uppmärksammas samt arbetsätt och miljöer som främjar lek utvecklas. Genom en aktiv närvaro är det möjligt att stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter.

Utbildningen i pedagogisk omsorg ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. I utbildningen ingår undervisning. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant i vardagen eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden.

Utbildningen i pedagogisk omsorg ska planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. Pedagogisk omsorg ska erbjuda barnen en god miljö och en väl avvägd dagsrytm med både vila och aktiviteter som är anpassade efter deras behov och vilstetid.

Vårt nära samarbete med föräldrar, kollegor och den egna familjen gör att ömsesidig sekretess är av stor vikt.

2. Mål och riktlinjer

Målen anger inriktningen på utbildningen i pedagogisk omsorg och därmed den förväntade kvalitetsutvecklingen i utbildningen samt hur denna bidrar till varje barns utveckling och lärande.

Riktlinjerna anger dagbarnvårdarens ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Riktlinjerna anger också uppdraget för var och en i arbetslaget, där dagbarnvårdaren kan ingå, att erbjuda varje barn en trygg omsorg samt främja alla barns utveckling och lärande.

Alla som arbetar i pedagogisk omsorg ska följa de normer och värden som pedagogisk omsorgs läroplan anger och bidra till att genomföra pedagogisk omsorgs uppdrag.

2.1 Normer och värden

Pedagogisk omsorg ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Mål

Pedagogisk omsorg ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och
- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

Riktlinjer

Pedagogerna ska

- visa respekt för individen och medverka till att skapa ett demokratiskt klimat, där barnen får möjlighet att känna samhörighet och utveckla ansvar och solidaritet,
- samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,
- medvetet och aktivt arbeta med jämställdhet,

- stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- uppmärksamma och problematisera etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- uppmärksamma barnen på att människor kan ha olika värderingar som styr deras uppfattningar och handlingar och samtidigt förankra de grundläggandena värdena, och
- samarbeta med vårdnadshavare, samt diskutera regler och förhållningssätt i pedagogisk omsorg med vårdnadshavare, för att främja barnets utveckling till en ansvars-kännande människa och samhällsmedlem.

2.2 Omsorg, utveckling och lärande

Utbildningen i pedagogisk omsorg ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen. Den ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i pedagogisk omsorg ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

Mål

Pedagogisk omsorg ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet,
- självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler,
- förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar,
- fantasi och föreställningsförmåga,
- motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap,
- förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika

lösningar av egna och andras problemställningar,

- förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta,
- förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,
- förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap

Riktlinjer

Pedagogerna ska

- verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande,
- inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen på ett sätt som går utöver könsstereotypa val,
- ta vara på barnens kunskaper, vetgirighet, vilja och lust att leka och lära samt stärka barnets tillit till sin egen förmåga,
- uppmärksamma samt ge ledning och stimulans till alla barn samt särskilt stöd till de barn som av olika skäl behöver det i sin utveckling,
- utmana barnens nyfikenhet och förståelse för språk och kommunikation samt för matematik, naturvetenskap och teknik,
- skapa förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling, och
- skapa förutsättningar för barnen att lära känna sin närmiljö och de samhällsfunktioner som har betydelse för det dagliga livet samt att ta del av det lokala kulturlivet

2.3 Barns delaktighet och inflytande

Utbildningen i pedagogisk omsorg ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i pedagogisk omsorg. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

Mål

Pedagogisk omsorg ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation,
- förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i pedagogisk omsorg, och
- förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem.

Riktlinjer

Pedagogerna ska

- främja barnens förmåga att vara delaktiga och utöva inflytande över sin utbildning,
- respektera varje barns rätt att uttrycka sina åsikter med olika uttrycksformer samt säkerställa att barnens uppfattningar och åsikter tas tillvara och kommer till uttryck i utbildningen,
- främja barnens förmåga att ta ansvar för sig själva och för samvaron i barngruppen,
- säkerställa att alla barn får lika stort inflytande över och utrymme i utbildningen oavsett könstillhörighet, och
- förbereda barnen för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

2.4 Pedagogisk omsorg och hem

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska pedagogisk omsorg samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Riktlinjer

Pedagogerna ska

- ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan pedagogisk omsorg och hemmen,
- vara tydliga i fråga om mål och innehåll i utbildningen för att skapa förutsättningar för barns och vårdnadshavares möjligheter till inflytande,
- föra fortlöpande samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande samt genomföra utvecklingssamtal, och
- hålla sig informerade om barns personliga omständigheter med respekt för barnens integritet.

2.5 Övergång och samverkan

Pedagogisk omsorg ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen,

skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från pedagogisk omsorg till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Riktlinjer

Pedagogerna ska

- i samverkan med förskollärare och lärare i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet, utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande, och
- vid övergångar särskilt uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

2.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Alla som ingår i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen i enlighet med de nationella målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra utbildningen och därmed öka måluppfyllelsen.

Syftet med utvärdering är att få kunskap om hur pedagogisk omsorgs kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. All form av utvärdering ska utgå från ett tydligt barnperspektiv.

Riktlinjer

Pedagogerna ska ansvara för att

- dokumentation, uppföljning, utvärdering och analys omfattar hur läroplansmålen integreras med varandra och bildar en helhet i utbildningen,
- kritiskt granska att de utvärderingsmetoder som används utgår från de grundläggande värden och intentioner som uttrycks i läroplanen,
- resultat från uppföljningar och utvärderingar systematiskt och kontinuerligt analyseras i syfte att utveckla pedagogisk omsorgs kvalitet och därmed barnens möjligheter till omsorg samt förutsättningar för utveckling och lärande, och
- analysen används för att vidta åtgärder för att förbättra utbildningen.

2.7 Enhetschefens ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för pedagogerna och annan personal vid pedagogisk omsorg har enhetschefen det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet

inriktas mot de nationella målen. Enhetschefen har ansvaret för pedagogisk omsorgs kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen systematiskt och kontinuerligt och därmed verka för ökad måluppfyllelse,
- genomföra det systematiska kvalitetsarbetet under medverkan av pedagogerna samt säkerställa att barnens vårdnadshavare ges möjlighet att delta i kvalitetsarbetet,
- inkludera arbetet med jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet,
- pedagogisk omsorgs arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande,
- varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i pedagogisk omsorg,
- pedagogisk omsorgs arbetsformer utvecklas för att gynna barnens inflytande,
- en god och tillgänglig miljö utformas, med tillgång till såväl digitala som andra lärmiljöer,
- utbildningen utformas så att barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling får det stöd och de utmaningar de behöver,
- utforma utbildningen och anpassa resursfördelningen så att alla barn får det stöd och de utmaningar de behöver för utveckling och lärande,
- samarbetsformer utvecklas med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande,
- samverkan kommer till stånd med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete,
- utveckla formerna för samarbete mellan pedagogisk omsorg och vårdnadshavare och informera dem om pedagogisk omsorgs mål och sätt att arbeta, och
- pedagogerna får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.

TRANÅS
KOMMUN

Barn- och utbildningsförvaltningen

Stadshusplan 1, 573 82 Tranås · 0140 - 681 00
tranas.kommun@tranas.se · www.tranas.se